

En listig slibning

JULIE BACH OG FINN FRANDBEN (FOTO)

V erdens største udvalg af lister. Sådan står der i anførselstegn på Københavns Listefabrik i Søborg. Anførselstegnene er kommet på siden 1985, da fabrikken blev optaget i Guinness Rekordbog med rekorden. Siden er udvalget fordoblet, og fabrikken har nu over 1.100 forskellige lister på lager. Men Guinness-folkene har ikke været forbi for at opdatere rekorden – derfor er anførselstegnene kommet på.

Ud over de mange lister på lageret producerer Københavns Listefabrik også originale og unikke lister på mere traditionel maner.

Det er Martin Friis, der står for den del af arbejdet. Han er værkfører på listefabrikken og uddannet maskinsnedker. Kunderne kommer til ham med et stykke af det fodpanel eller den specielle karm, der er i deres gamle hus eller lejlighed, og som de skal bruge mere af, men hvor de ikke kan finde en tilsvarende. Og så kopierer Martin den.

»Vi får også mange opgaver til fredede bygninger, hvor det er vigtigt, at de reparationer, der udføres, er identiske

med det oprindelige«, siger han.

Martins Friis' job og særlige ekspertise består i at kigge på panelets facon og profil og så finde frem til, præcis hvordan træet skal høvles. Når man laver almindelige paneler, bruger man en høvl, der er formet til at skære præcis i den facon, panelets profil skal have.

»Men en blind høne kan jo lave et panel med sådan en«, siger Martin Friis. Han sammensætter selv en helt speciel slags høvl af en masse forskellige kehlejern, der hver især sliber eller skærer en lille bue, kant eller en del af en runding.

»Og hvis jeg ikke har præcis de jern, der skal bruges, sliber jeg nogle i form, så jeg kan skabe præcis den profil, der passer«, siger han. Foruden et stort skab med utallige kehlejern, der står nærmest som bogstaver i en sættekasse, har han to slibesten i det ene hjørne. Ved siden af står en stor kasse med ekstra jern. De er over 40 år gamle.

»Det er nogle gamle nogen, jeg har købt ude i byen. De bliver jo ikke produceret mere, så jeg har en masse ekstra«, siger Martin Friis.

Fire timers forberedelse

Når han har fundet de rigtige kehlejern eller slebet nogle til i den ønskede facon, monterer han dem i en lille trom-

FAGMANDENS TIP

Jo mindre stykke panel, du skal bruge, des dyrere bliver det at få det speciallavet. Så vær opmærksom på, om det kan betale sig, eller om du kan finde noget, der er masseproduceret.

De fleste får lavet paneler i fyrretræ og maler dem efterfølgende. Men faktisk er der også mange muligheder inden for de smukke hårde træsorter som teak og mahogni.

le, som han så igen sætter ind i den større maskine, der sliber træet i den ønskede form. Man kan sætte op til 16 små jern på en tromle. Hvis det er mere avanceret, end 16 jern kan klare, må man bruge flere tromler. Maskinen sliber også undersiden og kanterne, så når panelet kommer ud i den anden ende, er det fuldstændig færdigt.

»Det tager ganske kort tid, når først jeg har samlet profiljernet. Det bruger jeg så til gengæld omkring fire timer på. Men når det er lavet, går det hurtigt, og så kan man jo producere så mange

meter panel i den profil, man vil«, siger Michael Friis, der laver forskellige prøver, inden han går i gang med at slibe de færdige paneler.

»Jeg er nok meget pertentlig med, om man for eksempel kan mærke overgangen mellem to jern, der har slebet hver deres kant. Selv om man ikke kan se forskellen, så skal det altså føles helt glat«.

Sliber nye jern hver dag

Det er sjældent, at der kommer nogen ind og bestiller noget, der minder om noget, Michael Friis har lavet før.

»Jeg er nødt til at slibe nye jern til på slibemaskinen hver dag. Og det er jo også tit sådan, at de, der skal bruge noget, der ligner noget andet, bare kan købe et panel eller en liste fra lageret. Så faktisk er der ikke to dage, der er ens for mig. Det er et fantastisk arbejde«, siger Michael Friis og erkender, at det ikke er helt nemt.

»Det er da svært at slibe noget, der passer fuldstændig til det, folk kommer med. Men der er jo ingen, der har sagt, det skal være let«.

Det koster 600 kroner i timen plus moms at få slebet et helt nyt panel. Det tager minimum fire timers arbejde, og dertil kommer prisen på træet.

spis&bo@pol.dk

SPECIALHØVL.

De færreste tænker ret meget over faconen på en dørkarm eller et fodpanel.

Men det gør Martin Friis, der høvler lister til huse efter kundernes ønske – på den helt originale måde, hvor han først skal samle den specielle høvl af sine forskellige kehlejern, og måske slibe dem til, før de kan bruges.